Countdown

Een detective

Countdown

Het publiek telde tot één. Bart telde door.

© 2026 Sanne Daemen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Auteur: Sanne Daemen
Eerste druk: 2026
Uitgever: Brave New Books
ISBN: 9789465548319
Omslagontwerp: Sanne Daemen, met behulp van AI
Binnenwerk & opmaak: Sanne Daemen

30

Rechercheur Bart had op vrijdagochtend drie dingen op zijn bureau: een beker koffie uit de automaat op de gang, een pen die het niet deed, en een brief zonder afzender. De koffie was lauw en aan de pen was hij gewend. De brief was nieuw. Hij was bij de post binnengekomen als ‘melding mishandeling, circus’, iemand had er een zaaknummer aan gehangen en Barts naam erbij gezet, en nu lag hij daar. Drie getypte regels. *Hij slaat waar het kostuum overheen valt. Kom kijken. Niet naar de voorstelling, naar daarna.*

Rechtsboven had de schrijver met balpen een getal gezet en er een cirkel omheen getrokken. Drieëntwintig. Bart was iemand die getallen niet kon laten liggen. Hij telde traptreden, stoelen in wachtkamers en knopen aan andermans jas. Niet omdat hij dat wilde, maar omdat zijn hoofd het deed voordat hij er erg in had. En een brief met nummer drieëntwintig betekende dat er tweeëntwintig aan vooraf waren gegaan.

Zijn kantoor lag op de tweede verdieping van het politiebureau, helemaal aan het eind van de gang. Er zat maar één klein raam in, en er kwam weinig licht binnen. Het raam keek uit over de parkeerplaats en het dak van de sporthal, en sinds een week stak daar een rood-wit gestreepte punt bovenuit, met een vlaggetje erop.

Hij had er de hele week naar gekeken zonder er iets bij te denken. Nu keek hij er anders naar. ‘Waar zijn de andere

tweeëntwintig?' vroeg hij aan Ruud, de wijkagent, die met een gevulde koek in de deuropening stond. Ruud werkte al meer dan twintig jaar als wijkagent, in dezelfde wijk, en hij had in al die tijd nog nooit een vraag beantwoord zonder eerst rustig te kauwen.

'Welke andere?'

'Dit is nummer drieëntwintig. Iemand houdt de tel bij.'

'Iemand heeft te veel tijd.' Ruud veegde de kruimels van zijn uniform op Barts vloer. 'Luister, ik ken Maxim al twintig jaar. De directeur. Hij komt hier vandaan. Zijn circus overwintert in die oude loods aan het kanaal, en elk voorjaar begint hij zijn tournee achter de sporthal. Een schat van een vent. Hij haalt die artiesten overal vandaan en geeft ze een thuis. Vraag het wie je wilt.'

'Dat ga ik doen. Heb jij toevallig het nummer van Maxim? Wil je het even opschrijven? Mijn pen doet het niet.'

Ruud zuchtte, trok een pen uit zijn borstzak en krabbelde een telefoonnummer op de achterkant van een envelop. Hij hoefde het nergens op te zoeken. Bart legde het naast de brief en keek van het ene naar het andere papier. Ruuds drie had een platte bovenkant, als een dakgoot. De drie op de brief was rond. Bart verdacht Ruud nergens van. Maar hij vergeleek alles, zoals hij alles telde, en nu wist hij hoe hij het bij de mensen van het circus zou aanpakken.

'Wat is er?' vroeg Ruud.

'Niks. Dank je.'

'Neem een suikerspin voor me mee.'

De rest van de dag werkte hij andere dossiers af, maar de brief bleef naast zijn toetsenbord liggen. Om half acht liep hij de dertig treden af naar de parkeerplaats. Hij telde ze, zoals altijd, en ergerde zich eraan, zoals altijd.

Hij liet zijn auto staan en ging te voet, want het was maar vijf minuten lopen. Het was vrijdagavond, en de voorstelling zou over een half uur beginnen.

Het circus stond op het evenemententerrein achter de sporthal, op een veld waar het gras het al weken geleden had opgegeven. Van dichtbij was de tent groter dan hij vanuit zijn raam had gedacht. Eromheen stond een kring van woonwagens en vrachtwagens, en het rook er naar popcorn, natte hond en diesel. Zijn wandelschoenen, die hij droeg omdat ze overal tegen konden, zakten tot de veters weg in een mengsel van zaagsel en modder.

Hij kocht een kaartje voor rij zeven en deed op weg naar zijn stoel wat hij altijd deed. Eenentwintig stoelen per rij, twaalf rijen, vier vakken. Ruim duizend plaatsen, en vanavond was bijna elke stoel bezet. Hij was bij het derde vak toen iemand vlak achter hem fluisterde.

'U telt.'

Hij draaide zich om. Er stond een tengere, bleke vrouw, gehuld in lagen paarse en zwarte sjaals, zo dichtbij dat hij de wierook bijna kon proeven. Ze had gitzwart haar en felblauwe ogen, die niet knipperden en Bart doordringend aankeken.

'Pardon?'

'Tel maar door.' Ze tikte haar ringen tegen elkaar, een droog geluid. 'De meeste mensen stoppen te vroeg.'

Bart zocht naar iets om terug te zeggen, maar tegen de tijd dat hij het had gevonden, was ze tussen de bezoekers verdwenen. In het programmaboekje dat hij bij de ingang had gekregen, stond ze halverwege de lijst: *Madame Eva ziet uw toekomst*. Helemaal onderaan, onder *Ferry, de man met de messen*, stond nog een stippellijntje waar niets voor en niets achter stond. Een foutje van de drukker, dacht Bart, en hij sloeg het boekje dicht.

Er klonk een zware stem door de luidsprekers. Het publiek werd vriendelijk verzocht de telefoons op te bergen, want in dit circus werd niet gefilmd, 'zodat de kunsten van onze artiesten van ons blijven'. Een jongen twee rijen voor Bart hield zijn telefoon toch omhoog. Binnen een halve minuut stond er een knecht naast hem,

die niets zei en alleen glimlachte, tot de telefoon weer in een broekzak verdween.

Toen gingen de lichten uit. Er klonk een trom, een schijnwerper sprong aan, en midden in de piste stond de man over wie de brief ging.

Maxim droeg een bordeauxrode slipjas met gouden knopen en een zwarte cilinderhoed, die hij afnam met een zwaai alsof hij iedereen in de zaal persoonlijk kende. Hij was groter dan Bart had verwacht, een jaar of vijfenvijftig, met zilveren slapen en een glimlach die tot de achterste rij reikte. En hij had een stem waar je naar wilde luisteren, diep en warm.

'Dames en heren, hooggeëerd publiek!'

Bart was gekomen om op te letten, en dat viel hem zwaarder dan hij had gedacht. Het probleem was dat er steeds iets gebeurde. Er waren zes felroze poedels die door hoepels sprongen, begeleid door een klein mannetje met een snorretje dat ze na elke sprong toesprak als een trotse vader. Er was een boomlange clown in een gele broek, met een rode neus die toeterde zodra hij ergens tegenaan liep, en hij liep overal tegenaan. Bart betrapte zich erop dat hij zat te grijnzen en hield daarmee op.

'Kijk omhoog,' riep Maxim, 'en verlies uw hart aan de zwaartekracht tartende Mila!'

Bart keek omhoog.

Ze stond hoog in de nok op een koord dat hij vanaf rij zeven nauwelijks kon zien, in een smaragdgroen pakje vol glitters, met haar blonde haar in een knot waar geen spriet uit durfde te komen. Ze liep erover alsof er een vloer onder lag. Halverwege bleef ze staan en draaide ze één keer om haar as, en de hele zaal hield zijn adem in, behalve zijzelf.

Pas toen ze veilig aan de overkant stond, merkte Bart dat hij haar stappen niet had geteld. Dat was hem in jaren niet overkomen.

Beneden wachtte Maxim haar op aan de voet van de ladder. Hij kuste galant haar hand en legde daarna de zijne op haar schouder, zodat zijn zware gouden ringen glommen in het licht. ‘Subliem, mijn engel,’ zei hij zacht, maar nog net luid genoeg voor de eerste rijen.

Ze glimlachte naar het publiek. Maar Bart zag dat haar schouder een centimeter wegzakte onder die hand.

Daarna kondigde Maxim het laatste nummer aan. Net toen de messenwerper opkwam, een beer van een vent met getatoeëerde armen, begon Barts telefoon te trillen. Het was zijn chef. Bart schoof met gemompelde excuses langs twintig paar knieën en nam buiten op, tussen de tent en een frietkraam.

‘Zit jij in het circus?’

‘Voor de brieven.’

‘Voor één brief, Bart. Eén. Volgende week zaterdag breken ze die tent af en dan zijn ze de provincie uit. Tot die tijd mag je je gang gaan. Daarna sluit ik het dossier, wat je ook gevonden hebt.’

Achter het tentdoek begon de zaal hardop af te tellen. *Tien! Negen! Acht!* Bart hield de telefoon een stukje van zijn oor.

‘Bart? Ben je er nog?’

Drie! Twee! Eén!

Er klonk een schreeuw. Daarna werd het zo stil dat Bart, zonder het te willen, tot vijf telde. Toen riep een warme stem ‘Ik leef nog!’, en volgde er gelach en een applaus waar het tentdoek van bolde.

‘Ik hoor je,’ zei Bart. ‘Volgende week zaterdag.’

Hij was net op tijd terug op zijn stoel voor de slotparade.

Na afloop stond er buiten een rij van zeker dertig meter voor een foto met de directeur. Bart ging een eindje verderop staan, bij een stapel hooibalen, waar hij alles kon zien zonder in de weg te lopen.

Maxim nam voor iedereen de tijd. Hij hurkte naast een meisje in een rolstoel en gaf haar een pluchen hondje, en hij kneep een

oogje dicht toen een jongetje een suikerspin van de kar pikte. Ruud stond er in uniform naast te kijken. Hij had zelf ook een suikerspin.

'Die man is te goed voor deze wereld,' zei Ruud, tegen niemand in het bijzonder.

'Hij noemt ons zijn familie,' zei iemand naast Bart. Het was de clown, nog helemaal in de witte schmink, maar met een gezicht alsof het al weken maandag was. 'En familie kies je niet uit. Je komt er ook niet meer vanaf.'

Niemand lachte. De clown leek daar ook niet op te rekenen.

Bart keek de kring rond. De messenwerper lachte het hardst van iedereen om alles wat Maxim zei. Hij zette een handtekening voor een kind, maar deed dat met links, in hanenpoten, terwijl zijn rechterhand diep in zijn zak bleef. Een eindje verderop stond een vrouw in een enorme bontjas, met een zonnebril op hoewel het al donker was. Ze hief een plastic bekertje champagne in Maxims richting en zette het daarna neer zonder een slok te nemen. En toen Maxim joviaal een arm om de poedeltrainer sloeg, tilde die snel de dichtstbijzijnde poedel van de grond en hield het dier aan zijn andere kant.

Het waren kleine dingen. Niets wat je in een dossier kon zetten. Bart pakte toch zijn opschrijfboekje en zijn pen. Hij klikte twee keer en zette de punt op het papier, maar er kwam niets uit.

'Die doet het niet.'

De koorddanseres stond naast hem. Ze had een trainingsjack over haar glitterpakje aangetrokken en liep op blote voeten door het zaagsel, dat ook nog op de knieën van haar pakje zat. Van dichtbij was ze kleiner dan ze op het koord had geleken, en ze had vriendelijke ogen.

'Nee,' gaf Bart toe. 'Hij doet het nooit.'

'Waarom koopt u dan geen nieuwe?'

Daar had hij geen goed antwoord op.

‘Hier.’ Ze haalde een pepermuntje uit haar zak en legde het in zijn hand. ‘Tegen de koffie.’

Hij hield een hand voor zijn mond en rook. Ze had gelijk: de automaat op de gang, sinds zeven uur vanochtend.

Toen hij opkeek om haar te bedanken, liep ze al weg tussen de woonwagens.

‘Rechercheur!’

Maxim stond voor hem. De rij was op, maar de glimlach nog niet. Hij stak zijn hand uit, en voor Bart er erg in had, had hij de ringen geteld. Het waren er vier.

‘Ik hoop dat u genoten heeft van de voorstelling.’

Bart had tegen niemand hier gezegd wat voor werk hij deed. Hij keek naar Ruud. Ruud bestudeerde zijn suikerspin.

‘Kom gerust de hele week kijken,’ zei Maxim hartelijk. ‘Loop rond, praat met mijn mensen. Dan ziet u alles van dichtbij.’

Bart kwam terug.

Maxim zou nog aan vier voorstellingen beginnen.

29

‘Niet zo hard praten,’ zei Karel. ‘Brigitte heeft een gevoelige week.’

Bart had nog niets gezegd. Hij stond op het trapje van een woonwagen die van buiten roze was geschilderd en van binnen rook naar hondenshampoo en haarlak, en hij had alleen maar geklopt. Het was zaterdagochtend, even na tienen. Zonder publiek en zonder schijnwerpers leek het circusterrein net een camping: tussen de wagens hing wasgoed, ergens bromde een aggregaat, en een man in een trainingspak liep op zijn handen naar de kraan.

Hij was hier op uitnodiging, en dat was het vreemde. Hij had er de halve nacht over nagedacht. Met alleen anonieme meldingen, zonder aangifte en zonder iemand die iets wilde verklaren, had hij geen enkel recht om op dit terrein rond te lopen en bij mensen aan te kloppen. Hij liep hier omdat Maxim het goedvond. En Maxim had het gisteravond gezegd waar iedereen bij stond: loop rond, praat met mijn mensen. Een man die iets te verbergen had, deed zoiets niet. Of juist wel. Eigenlijk was Bart vandaag vrij. Maar de chef had hem een week gegeven, tot de tent werd afgebroken, en in zo’n week zat geen weekend. Thuis zou hij toch alleen maar de tegels in de badkamer tellen. Daarom was hij die ochtend eerst naar het bureau gegaan en had hij in het systeem gezocht. Er stonden tweeëntwintig eerdere meldingen in, van politiebureaus door het hele land, steeds in een andere plaats, precies waar het circus op dat moment stond. Ze waren verspreid over twee jaar,

allemaal anoniem en allemaal met ‘geen actie’. De brieven zelf waren nergens te vinden.

Brigitte was een dwergpoedel in de kleur van een aardbeienmilkshake. Ze lag op een fluwelen kussen en keek Bart aan met de blik van iemand die al veel rechercheurs had zien komen en gaan. Om haar heen lagen er nog vijf, even roze en even weinig onder de indruk.

‘Ik ben Bart, van de recherche. U hebt me gisteren misschien zien staan…’

‘Ik weet wie u bent. Iedereen weet wie u bent. De directeur heeft vanochtend gezegd dat we met u mogen praten.’ Hij zei het zoals je een huisregel opzegt. Karel was een klein, kwiek mannetje met een hoge stem, een snorretje waar duidelijk elke ochtend werk in ging en een scheiding die met een liniaal getrokken leek. Hij droeg ook nu, op zaterdagochtend in zijn eigen wagen, een roze gilet met glitters. ‘Komt u binnen, veeg uw voeten, en ga niet op de bank zitten. Die is van Marlène.’

Bart kwam binnen en veegde zijn voeten. Er bleek geen enkele plek te zijn die niet van iemand was, dus bleef hij staan, met zijn hoofd schuin onder het lage plafond. Aan de wand hingen zes ingelijste portretfoto’s met naambordjes eronder. Brigitte, Marlène, Greta, Zsa Zsa, Audrey en Doris.

‘Mijn atleten,’ zei Karel, en hij pakte een borstel en begon aan Greta. In zijn andere hand hield hij een klein zweepje, waarmee hij onder het borstelen op zijn laars tikte. Tik, tik. Het was een gewoonte, zag Bart, zoals een ander met zijn been wipt. Hij telde vier tikken per haal van de borstel en probeerde daarmee op te houden.

‘Er zijn bij de politie brieven binnengekomen,’ zei hij. ‘Over hoe de directeur met zijn mensen omgaat.’

De borstel bleef één tel hangen en ging toen weer verder. ‘Meneer Maxim is als een vader voor ons.’

‘Dat hoor ik vaker.’

‘Dan zal het wel waar zijn. Hij heeft gezegd dat we met u mogen praten, rechercheur. Hij heeft niet gezegd dat het moet.’ Hij borstelde iets te hard, en Greta liet een verontwaardigd geluidje horen. Karel fluisterde een excuus in haar oor. ‘Weet u hoe je een poedel leert springen, rechercheur? Met geduld. Nooit met je stem omhoog en nooit met je hand. Een hond die bang is springt ook wel, maar hij springt lelijk.’ Hij keek even op. ‘Het publiek ziet dat verschil niet. Ik wel.’ Hij ging verder met borstelen en zei erachteraan, zonder op te kijken: ‘En wie een van mijn honden ooit pijn doet, die mag hopen dat hij nooit alleen met mij in het donker staat.’

Bart wachtte of er nog iets achteraan kwam. Dat kwam er niet. Hij haalde zijn opschrijfboekje tevoorschijn.

‘Ik zou u deze week graag nog eens rustig spreken. Wilt u uw telefoonnummer voor me opschrijven? Mijn pen doet het niet.’

Karel pakte het boekje aan, tikte er twee keer mee op zijn laars, precies in de maat, en hield het de dichtstbijzijnde poedel voor. ‘Geeft u het maar aan Brigitte. Zij regelt mijn afspraken.’

Brigitte regelde het door het boekje op te eten. Ze deed dat grondig en zonder haast, met haar ogen op Bart gericht, en toen hij het eindelijk tussen haar tanden vandaan had, was het een natte prop. Het onderzoek was pas een dag oud en hij was al veertien bladzijden kwijt, de meeste nog uit vorige zaken. Bart probeerde te redden wat er te redden viel.

‘Ze bedoelt het niet persoonlijk,’ zei Karel tevreden. ‘Ik wel. Ik heb een hekel aan mensen in mijn wagen. Honden liegen tenminste niet.’

Terwijl Bart de resten in zijn jaszak stopte, viel zijn oog op de koelkast. Onder een magneet in de vorm van een bot hing een envelop van een dierenkliniek, met een rood stempel erop. Karel zag hem kijken en draaide de envelop om, met de lege kant naar

voren. In de hoek bij het raam lag Doris, de oudste van de zes, een eindje apart van de rest. Om haar linkervoorpoot zat een roze kindersok.

'Wat heeft ze aan haar poot?' vroeg Bart.

'Niets. Een kleinigheid. We gaan deze week naar de dierenarts.' Karel zei het snel, en hij keek er niet bij op. Maar het zweepje tikte ineens heel hard tegen zijn laars, en niet meer in de maat.

Bart deed een stap naar achteren om hem wat ruimte te geven, en dat had hij beter niet kunnen doen. Zijn elleboog raakte de klink, de deur zwaaide open, en iets kleins en roze schoot tussen zijn wandelschoenen door naar buiten.

'Zsa Zsa!' Karels stem ging een octaaf omhoog, wat Bart niet voor mogelijk had gehouden. 'Zsa Zsa, hier! Ze mag niet over het terrein, er rijden vrachtwagens, ze heeft geen enkel verkeersinzicht!' Hij was al buiten voordat de zin af was, en Bart ging hem achterna, omdat het zijn elleboog was geweest die de deur had opengemaakt.

Ze zochten achter de wagens en onder de wagens. Karel riep en tikte met zijn zweepje, steeds sneller, en Bart bukte bij elke aanhanger en voelde bij elke stap zijn linkerhiel, waar de wandelschoen sinds gisteren was gaan schuren. Hij had net bedacht dat een roze hond op een modderig veld toch niet moeilijk te vinden kon zijn, toen er iemand tussen de wagens door aan kwam lopen.

Het was de koorddanseres. Ze was op blote voeten, net als gisteravond, en ze droeg Zsa Zsa onder haar arm zoals je een handtas draagt. De poedel leek daar volkomen vrede mee te hebben.

'Ze zat bij de keukenwagen,' zei Mila. 'Ze had een worstje gevonden. Of het worstje haar, dat was niet helemaal duidelijk.' Ze lachte vriendelijk.

Karel rukte de hond bijna uit haar armen en drukte zijn gezicht in de roze krullen. Toen keek hij op naar Bart, en zijn stem was ineens niet hoog meer.

'Als haar iets was overkomen, rechercheur, dan had ik u persoonlijk onder een vrachtwagen geduwd.'

Hij zei het met een glimlach. Bart was er niet zeker van dat het een grap was.

Mila keek naar Bart. 'En, doet uw pen het vandaag wel?' Ze had hem er gisteravond na de voorstelling ook al mee zien worstelen.

'Dat maakt niet meer uit. Ik heb geen boekje meer.' Hij haalde de natte prop uit zijn zak en liet hem zien.

Ze schoot in de lach. 'Laat me raden. Dat heeft Brigitte gedaan.'

'U kent haar.'

'Iedereen kent Brigitte. Die poedel eet alles op waar een handtekening op moet. Vorig jaar was het het huurcontract van de frietkraam.' Ze keek naar zijn linkervoet, die hij zonder het te merken ontzag. 'U loopt mank.'

'Verkeerde ondergrond voor deze schoenen.'

'Verkeerde schoenen voor deze ondergrond,' zei Mila, en ze wilde er nog iets aan toevoegen, maar toen klonk er een stem over het veld.

'Karel!'

Het was een warme stem, diep en hartelijk, de stem waar gisteravond bijna duizend mensen naar hadden geluisterd. Hij riep maar één woord. Bart zag wat dat ene woord deed. Karels schouders gingen omhoog, zijn hand ging naar zijn snor, en op zijn gezicht ging een glimlach aan zoals een lamp aangaat.

'Ik kom, directeur!' Hij duwde Zsa Zsa in Barts armen en ging op een drafje het veld over. Het zweepje tikte nu snel en zenuwachtig tegen zijn laars.

'Zet u haar binnen?' vroeg Mila. 'En doe de deur goed dicht.' Daarna liep ze terug naar het oefenkoord achter de woonwagens,

en Bart stond in de modder met een roze poedel die aan zijn kin likte.

Hij bracht haar terug naar de wagen. Binnen was het stil, en het duurde even voordat hij begreep waarom. De bank van Marlène was leeg. Het fluwelen kussen was leeg. De hoek bij het raam was leeg.

Bart ging door zijn knieën. Onder het bed, zo ver mogelijk tegen de achterwand, zaten vijf roze poedels dicht tegen elkaar aan. Doris zat er ook bij, met haar sok. Zsa Zsa wurmde zich uit zijn armen los en kroop ertussen, en toen waren het er zes.

Ze waren niet voor hem weggekropen. Ze zaten daar al sinds die stem.

'Jullie ook al,' zei Bart zacht.

Zes paar ogen keken terug. Een hond kon je niets vragen, en een verklaring kreeg je er nooit van. Maar een hond deed tenminste niet alsof.

28

Het mes sloeg in het hout op een plek waar, als er iemand voor het bord had gestaan, een oor had gezeten.

'Sorry,' zei de messenwerper. 'Sorry. Die was niet goed.' Er stond niemand voor het bord. De enige tegen wie hij sorry kon zeggen was Bart, en die had hij nog niet gezien.

Het was zaterdagmiddag. Bart had het geluid gevolgd, een doffe klap om de paar tellen, tot hij achter de grote tent uitkwam. Daar stond tegen een stapel hooibalen een oude deur waarop iemand met witte verf de omtrek van een man had geschilderd. Op tien passen afstand stond Ferry. Van dichtbij was hij nog groter dan in de piste: schouders als een kleerkast, een zwarte baard, en armen waarop tussen de schedels en de slangen geen plekje huid meer vrij was. Op een krukje naast hem stond een thermoskan, met een mok erbij waar een slapend poesje op stond.

Voor elke worp deed hij hetzelfde. Hij sloot zijn ogen, ademde in door zijn neus, telde binnensmonds tot vier, ademde uit door zijn mond en gooide. Daarna nam hij een slok uit de mok. Bart had verstand van tellen, en hij zag dat het de man niet rustiger maakte.

'Kamille,' zei Ferry, toen hij Bart eindelijk opmerkte en zag waar die naar keek. Hij schrok er niet eens van. Hij had het gezicht van iemand die de hele dag al schrok en er geen ruimte meer voor over had. 'Voor de zenuwen. Wilt u ook? Ik heb nog een mok.'

Op de tweede mok stond een egeltje. Bart nam hem graag aan: kamille was zijn favoriete thee, en dan had hij iets in zijn handen.

In zijn jaszak zat sinds vanochtend een nieuw opschrijfboekje, van de tabakszaak naast het bureau. Op de voorkant van het boekje stond een poes. Ze hadden geen andere gehad.

'U gooit goed,' zei hij.

'Ik gooi verschrikkelijk.' Ferry liep naar de deur en trok de messen er een voor een uit, en Bart telde mee zonder dat hij het wilde. Tien. 'Vroeger gooide ik goed. Nu denk ik erbij na. Je moet er nooit bij gaan nadenken.'

'Mag ik er een zien?' Bart wees naar de messen.

Ferry gaf hem er een aan met het heft naar voren, zoals je een kind een schaar aangeeft. Het mes was zwaarder dan Bart had verwacht, met al het gewicht voorin. Hij haalde zijn duim langs het lemmet en voelde niets. Je had er nog geen boterham mee kunnen smeren.

'Bot,' zei Ferry. 'Allemaal. De punt doet het werk, en het gewicht. Met scherpe gooi ik niet meer, niet sinds mijn handen zijn gaan trillen. Het publiek ziet het verschil toch niet. Die denken dat het vlijmscherp is.' Bart gaf het mes terug en Ferry stak de tien messen een voor een terug in zijn riem. 'De echte liggen in de kluis van de baas. Een set die nog van mijn vader is geweest. Maxim bewaart ze voor me. Voor de veiligheid, zegt hij.'

'Voor wiens veiligheid?'

Daar dacht Ferry over na, zichtbaar en lang. Het antwoord dat hij vond beviel hem kennelijk niet, want hij schonk zijn mok nog eens vol.

Bart besloot het over een andere boeg te gooien. 'Wat is er met uw hand gebeurd?' Om Ferry's rechterhand zat een verband dat door het gooien half was losgeraakt.

'Gestoten,' zei Ferry. 'Aan een deur.' Het kwam te snel, en zijn ademhaling kwam er meteen achteraan: korter, hoger, sneller. Hij wilde de mok neerzetten en miste het krukje. 'Een deur. Van een wagen. Ik lette niet op. Ik ben onhandig, dat zegt iedereen, vraagt u

maar na…' Hij liet zich op een hooibaal zakken, graaide naast zich en hield ineens een lege popcornzak voor zijn mond. De rood-wit gestreepte zak ging in en uit, in en uit.

Op de politieacademie had Bart geleerd hoe je een verdachte tegen de grond werkt, hoe je slecht nieuws brengt en wat je doet bij een gijzeling. Over een messenwerper van honderdtwintig kilo die in een popcornzak zat te ademen hadden ze het nooit gehad. Hij ging naast hem zitten en klopte hem twee keer op zijn schouder, voorzichtig, alsof Ferry elk moment kon ontploffen.

'Daar ben je.'

Een tenger meisje kwam om de tent heen lopen met een verbanddoos onder haar arm. Ze was hooguit twintig, in een oefenpakje met een trainingsbroek erover, en ze bewoog zo soepel dat het leek alsof ze geen botten had. Bart herkende haar van de voorstelling: Yulia, het meisje zonder botten. Ze wierp één blik op de popcornzak, ging aan Ferry's andere kant zitten en legde een hand op zijn rug. 'Uit door je mond, Ferry. Langer uit dan in. Goed zo. Nog een keer.' Het duurde een minuut. Bart telde de ademhalingen omdat hij niet anders kon, en bij de twaalfde liet Ferry de zak zakken.

'Je hebt het er weer half af gegooid,' zei ze. Ze nam zijn hand op haar knie en begon het verband af te wikkelen. 'Ik had toch gezegd: vandaag niet oefenen.'

'Ik moet vanavond.'

'Vanavond gooi je zoals altijd. Je hebt nog nooit iemand geraakt.'

'Bij de laatste doe ik mijn ogen dicht.'

'Dat weet ik,' zei Yulia rustig. 'En je hebt nog steeds nooit iemand geraakt.'

Het laatste stuk verband viel weg, en Bart, die er eigenlijk niet naar had willen kijken, keek. De rug van Ferry's hand was blauw en geel, en gezwollen tot aan de knokkels. Maar het waren niet de